

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Китов срещу България
(Жалба № 37104/97)

ПЪРВО ОТДЕЛЕНИЕ

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

3 април 2003

ОКОНЧАТЕЛНО

03/07/2003

Решението става окончателно при условията по член 44 § 2 на Конвенцията. Може да е предмет на редакторска преработка.

По делото Китов срещу България,

Европейският съд по човешките права (Първо отделение), на заседание в състав:

Г-н РОЗАКИС, *Председател*,

Г-жа Ф. Тулкенс,

Г-н Г. Бонело

Г-жа Н. Важич,

Г-жа С. БОТУШАРОВА,

Г-н А. Ковлер,

Г-жа Е. Стайнер, *съдии*,

и г-н С. Нийлсен, *Заместник регистратор*,

След като се оттегли на заседание на 13 март 2003,

Предоставя следното решение, постановено на горепосочената дата:

ПРОЦЕДУРА

1. Делото е заведено по жалба (№ 37104/97) срещу Република България, подадена в Европейската комисия по правата на човека (“Комисията”) на основание бившия Член 25 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (“Конвенцията”) на 22 януари 1997 г. от българския гражданин Николай Китов (“жалбоподател”).

2. Правителството на България (“Правителството”) се представлява от агента му г-жа Г. Самарас от Министерство на правосъдието.

3. Жалбоподателят твърди, *inter alia*, че двете наказателни производства срещу него не са били решени в разумен срок.

4. Жалбата е предадена на Съда на 1 ноември 1998, когато влезе в сила Протокол № 11 към Конвенцията (Член 5§ 2 от Протокол № 11

5. В изпълнение на частично решение на Четвърто отделение от 9 март 1999 по този случай, на 01 ноември 2001, Съдът промени състава на Отделенията си. Делото на жалбоподателя е определено за разглеждане от новоconstituираното Първо отделение (Правило 52 § 1). В рамките на това отделение, съгласно Правило 26 § 1 беше конституиран състав за разглеждане на делото (Член 27 § 1 от Конвенцията).

6. С решение от 17 януари 2002, Съдът (Първо отделение) обяви жалбата за частично допустима.

ФАКТИТЕ

I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО

7. Жалбоподателят е роден през 1956 г. и живее в Самоков. В периода 1991 - 1994 той е кмет на Самоков.

1. Наказателно производство срещу жалбоподателя през 1993

8. На 27 май 1993 Районната прокуратура на град Самоков започва наказателно производство срещу жалбоподателя. Твърди се, че жалбоподателят, в качеството си на кмет на Самоков е облагодетелствал незаконно лица като е отдал под наем и е издал разрешителни за строителни работи (престъпление по служба, в противоречие с Член 282 §§ 1 и 2 от Наказателния кодекс), удостоверил е неверни обстоятелства в официален документ (Член 311 § 1 от Наказателния кодекс), и е използвал обиден език по отношение на няколко лица (Член 146 и 148 § 1(3)(4)).

9. Като мярка са осигуряване на явяването на жалбоподателя пред компетентните власти, му е наложена „подписка”, за това, че няма да напуска Самоков без разрешение. Тази подписка очевидно остана в сила по време цялото производство.

10. На 16 юни 1993 делото е предадено на следовател. На 14 юли 1993 жалбоподателят е разпитан. На 27 юли 1993 следователят изслушва един свидетел. На 11 август 1993 следователят приключва работа по делото и изготвя доклад, препоръчващ прекратяване на производството, тъй като деянията на жалбоподателя не представляват престъпления.

11. На 24 септември 1993 Районната прокуратура връща делото за доразследване. На неконкретизирана дата делото е възложено на друг следовател.

12. На 18 януари 1994 Окръжната прокуратура в София, в изпълнение на раздел 154 § 1 от Наказателно процесуалния кодекс, разпорежда прекратяване на мандата на жалбоподателя като кмет на Самоков поради наличието на опасност, че той може да пречатства разследването. При обжалването от жалбоподателя, решението е потвърдено от Главна прокуратура. На 19 октомври 1994 Общинският съвет отстранява жалбоподателя от поста му на кмет на Самоков. При обжалването, отстраняването е потвърдено от Софийския окръжен съд и от Върховния съд.

13. При продължилото наказателното производство, на 24 март 1994 следователят предлага временно прекратяване на производството, поради твърдението, че се укрива важен свидетел. С решение на

Районната прокуратура от 4 април 1994 делото отново е върнато за допълнително разследване.

14. На 6 септември 1994, следователят преформулира обвиненията, и предявява допълнителни обвинения към жалбоподателя на основание членове 172 §§ 1 и 2 и 282 от Наказателния кодекс за твърдени незаконни плащания на освободени общински служители и отказа му да изпълни съдебна заповед за възстановяване на служител.

15. На 31 октомври 1994 Районната прокуратура прекратява производството, тъй като касае обвинения за плащания на освободени от длъжност служители, както и по отношение на някои инциденти, за които се твърди, че жалбоподателят е използвал обиден език. На същата дата прокурорът изготвя обвинителен акт относно твърдени престъпления по Членове 282 §§ 1, 2 и 3 и 311 § 1 от Наказателния кодекс, както и твърдяното неизпълнение от жалбоподателя на съдебна заповед (Член 172 §§ 1 и 2 от Наказателния кодекс) и останалите инциденти, при които според твърденията, жалбоподателят е използвал обиден език (Членове 146 и 148 § 1(3)(4)).

16. При предварителното следствие в периода май 1993- октомври 1994, следователите разглеждат многобройни документи и разпитват десет свидетели. Между страните възниква спор относно разпоредения брой експертни мнения. Според жалбоподателя те са били шест или седем, докато Правителството говори за седемдесет и осем експертни мнения.

17. Обвинителния акт е предаден на Самоковския районен съд.

18. Между 17 януари 1995 и 15 май 1996 Районният съд провежда деветнадесет заседания. Съдът изслушва около сто свидетели и много експерти и приема обемен доказателствен материал. Заседанията са проведени на равномерни интервали и повечето отсрочки са приети за необходими с цел разпит на неявили се свидетели или събиране на други доказателства, изискани от жалбоподателя или обвинението. Районният съд налага глоби на свидетелите, неявили се без уважителна причина и изпраща спешни искания на полицията за оказване на съдействие по отношение на свидетели с неизвестно местонахождение.

19. С решение от 17 май 1996 жалбоподателят е осъден по някои от обвиненията и е оправдан по останалите. Осъден е на една година и три месеца затвор условно.

20. На 29 май 1996 жалбоподателят обжалва пред Софийския окръжен съд. Прокурорът също протестира и иска отменяне на решението на Районния съд и връщане на делото на следствените органи. Окръжният съд провежда заседание на 8 юли 1996.

21. С решение от 23 юли 1996 Окръжният съд потвърждава присъдата на жалбоподателя по Член 311 § 1 и оправдаването му по Член 172 §§ 1 и 2 от Наказателния кодекс, отменя останалата част от

решението на Районния съд и връща в тази му част делото на следствените органи.

22. В резултат, относно обвиненията за удостоверяване на неверни обстоятелства в официален документ по Член 311 § 1 от Наказателния кодекс, производството приключва на 28 февруари 1997, когато Върховният касационен съд отхвърля молбата на жалбоподателя за преразглеждане (касация) срещу осъдителната част от решението на Окръжния съд. Относно твърдените обвинения по член 146 и 148 § 1(3)(4) и Член 282 §§ 1 и 2 от Наказателния кодекс, наказателното производство продължава на етап предварително производство.

23. Окръжният съд връща тази част от делото на етап следствие, тъй като открива ред несъответствия между първоначалните обвинения и обвинителния акт, основно по отношение на позоваването на законовите разпоредби, които според твърдението, жалбоподателят е нарушил като е злоупотребил със задълженията си на кмет. Окръжният съд счита, че в резултат са накърнени правата на защита на жалбоподателя.

24. Между юли 1996 и април 1997, след решението от 23 юли 1996, не са проведени следствени дейности, тъй като преписката по делото е пристигнала в Районната прокуратура през октомври 1996, но през ноември 1996 е трябвало да се предаде на Върховния касационен съд по повод молбата на жалбоподателя за преразглеждане (касация) на обвинителната част на решението. След излизането на съдебното решение на 28 февруари 1997, преписката е предоставена на компетентния следовател през април 1997.

25. На всяка една от датите 7 май, 12 май и 2 юни 1997 следователят е разпитвал по един свидетел.

26. С писма от 8 август, 27 август, 23 септември и 29 септември 1997, жалбоподателят е отправил запитвания към Районната прокуратура на Самоков относно развитието на делото и е поискал събиране на доказателства.

27. На 31 октомври 1997 следователят преформулира обвиненията срещу жалбоподателя. На 7 ноември 1997 жалбоподателят е информиран за това и е разпитан. До 25 ноември 1997 жалбоподателят е провел пет срещи със следователя. Жалбоподателят е отказал да даде обяснения. Той е настоял да се събере допълнителен доказателствен материал.

28. На 20 януари 1998 следователят е отправил искания към няколко институции за доказателствен материал.

29. С писма от 26 февруари и 21 май 1998, жалбоподателят протестира срещу забавянето на производството.

30. На 5, 6 и 7 август 1998, следователят предоставя достъп до преписката по делото на три лица, твърдените потърпевши. На 10 август 1998 жалбоподателят отново се явява пред следователя,

материалите по делото са официално комуникирани на жалбоподателя и му е предоставена възможност да отпрати искания или възражения. Жалбоподателят е направил ред забележки и искания.

31. На 21 август 1998 следователят приключва делото и го предава на компетентния прокурор, като предлага обвинителен акт. Прокурорът постановява допълнително разследване, на което следователят възражава. Настъпилият спор изисква намесата на Окръжната прокуратура. След разглеждане на проблема, на 11 юни 1999 е разпоредено допълнително разследване.

32. На 1 октомври 1999 жалбоподателят е разпитан от следователя. На 5 октомври 1999 на жалбоподателя е предоставен достъп до целия материал по делото и той е приканен да предаде окончателните си коментари по следствието. Впоследствие, делото е предадено на компетентния прокурор.

33. С постановление от 17 ноември 1999 Районната прокуратура прекратява предварителното производство по ред обвинения. Жалбоподателят обжалва, заявявайки, *inter alia*, че постановлението не определя ясно основните обвинения, за да може да организира защитата си.

34. На 17 август 2000 Окръжната прокуратура променя постановлението от 17 ноември 1999, приемайки че е било неясно и погрешно обосновано. В резултат обвиненията по три точки от престъплението по служба по Член 282 от Наказателния кодекс отпадат на основание, че деянията, вменени на жалбоподателя не представляват престъпления и някои други обвинения отпадат като неоснователни. Останалите обвинения са променени.

35. Към март 2001 производството е висящо на етап предварително следствие.

36. На неконкретизирана дата компетентният прокурор изготвя обвинителен акт от 137 точки за злоупотреба със служебно положение. Обвинителният акт е изложен на 35 страници и се позовава на седем свидетели, докладите на девет експерти и пространствен доказателствен материал.

37. Обвинителният акт е предаден на Районния съд, който провежда първото си заседание на 21 февруари 2002. На тази дата делото е отложено за 22 април 2002.

2. Наказателно производство срещу жалбоподателя през 1995

38. На 27 март 1995 започва наказателно производство срещу жалбоподателя по подозрение, че на 7 юли 1992, по времето, когато е кмет на Самоков, той е нарушил Член 282 § 1 от Наказателния кодекс (престъпление по служба) като е разпоредил противозаконна реституция на държавна собственост, поземлен имот, на физическо лице, някой си г-н С.

39. Въпросната собственост е принадлежала на г-н С до 1961, когато държавата я е придобила за нуждите на местната пощенска станция. През 1992 Парламентът издаде закон, регламентиращ реституцията на имущество, национализирано по няколко закона, приети през 1940-те и 1950-те. Поземленият имот на г-н С. е бил национализиран в полза на държавата през 1961 по силата на друг закон, така че не попада в обхвата на закона за реституцията от 1992. Независимо от това, на 7 юли 1992 жалбоподателят е одобрил молбата на г-н С. за реституция, позовавайки се на закона за реституцията от 1992.

40. Според обвиненията, не е спазена процедурата за разглеждане на молбите за реституция от експертна комисия. Освен това заповедта не е правно обоснована и е издадена от жалбоподателя с намерението да облагодетелства г-н С.

41. Междувременно на неконкретизирана дата през 1994, пощенската служба завежда гражданско дело срещу г-н С. с искане за връщане на собствеността. Няколко месеца по-късно, през 1995 Областният управител отменя заповедта за реституция от 1992, издадена от жалбоподателя и при обжалването на г-н С. започва отделно гражданско производство между г-н С. и Областния управител. В трето гражданско производство на г-н С. срещу пощенската служба, той се опитва да докаже, че придобиването през 1961 е недействително и невалидно. Производството, касаещо Областния управител приключва през 1997, а това между пощенската служба и г-н С. – през 2000. Заповедта за реституция от 1992 накрая е отменена и имотът е върнат на местната пощенска станция.

42. В предварителното производство срещу жалбоподателя между 12 април и 13 юли 1995, следователят е изслушал поне петнадесет свидетели, разпитал е жалбоподателя, възложил е три експертни доклада и е получил доказателствен материал от няколко институции.

43. На 8 ноември 1995 следователят приключва работата си по делото и предлага на компетентния прокурор да предаде обвинителния акт в съда. Обаче, производството остава без развитие до август 1997.

44. На 4 август 1997 прокурорът, отговорен за предварителното производство срещу жалбоподателя връща преписката на следователя с мотива, че обвиненията не са подкрепени с достатъчни доказателства, поради което е необходимо допълнително разследване. В частност, необходимо е да се определят приложимите правила и практики при разглеждане на исковете за реституция, за да се изясни дали жалбоподателят е превишил правата си с деянието. Прокурорът споменава, че следователят трябва да провери изхода от гражданските спорове за собствеността на въпросния поземлен имот.

45. На 20 август 1999 следователят изготвя заключителен доклад и предава преписката на прокурор.

46. На 15 октомври 1999 прокурорът прекратява производството, постановявайки, че намерението на жалбоподателя да облагодетелства неправомерно не е доказано.

В решението си, обобщавайки фактите, прокурорът споменава едно от двете гореописани граждански производства, онова на г-н С. срещу местната пощенска служба. В този период то е все още висящо. Решението на прокурора не съдържа нито една констатация относно връзката на гражданското дело с наказателното производство срещу жалбоподателя.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО И ПРАКТИКИ

1. Разпоредби на Наказателния кодекс, по които е обвинен жалбоподателя

47. По Член 282 §§ 1 и 2 от Наказателния кодекс, длъжностно лице, превишило властта си при изпълнение на служебните си задължения с цел лично облагодетелстване или причиняване на вреда (злоупотреба със служебно положение) и когато въпросните деяния могат да доведат до вредни последици се наказва с лишаване от свобода от една до осем години.

48. По Член 311 § 1 от Наказателния кодекс длъжностно лице, което в кръга на службата си удостовери неверни обстоятелства в официален документ с цел да се използва този документ се наказва с лишаване от свобода до пет години.

49. Членове 146 и 148 § 1(3)(4) от Наказателния кодекс, съвместно, предвиждат наказание от до две години лишаване от свобода или глоба за длъжностно лице, което при изпълнение на службата си е употребило обиден език към друго длъжностно лице.

50. По Член 172 §§ 1 и 2 лице, което в изпълнение на служебните си задължения съзнателно не изпълни съдебна заповед за възстановяване на незаконно освободен служител се наказва с лишаване от свобода до три години.

2. Основания за решението на апелативния съд да върне делото на прокурора

51. Според Наказателно процесуалния кодекс, когато Апелативният съд отмени решение на първоинстанционния съд, той трябва да върне делото на етап следствие или обвинителен акт, когато основанията за отменяне, включват, *inter alia*, констатацията за “съществено нарушение на процесуалните права” на тези етапи от производството. (Член 334 §§ 1(4) и 3, в сила през съответния период до 1 април 1998 и последващия Член 333 § 1(1)). Същият критерий обуславя правомощията на съда да прекрати съдебното производство и да върне

делото на прокурора (Член 287 § 1(1) и Член 246 § 2, заедно с Член 241 § 2(3) от Наказателно процесуалния кодекс).

52. Въз основа на широкото правно дефиниране на термина “съществено нарушение на процесуалните права” към съответния период (Член 330 от Кодекса, в сила до 1 април 1998), съдебната практика приема, че многото пропуски изискват връщане на делото на етап следствие.

53. Въпреки че новата дефиниция на термина “съществено нарушение на процесуалните права” по Член 352 §§ 3 и 4 от Кодекса (в сила от 1 април 1998, приложима за всички юридически етапи от производството *mutatis mutandis*) е стеснена в сравнение с тази по бившия Член 330, в тълкувателното си решение No. 2 от 7 октомври 2002, Върховният касационен съд отбелязва, че съдилищата често неоснователно връщат делата на първоначалния етап на наказателното производство..

3. Прекратяване на наказателното производство

54. Съгласно Наказателно процесуалния кодекс (Членове 22, 22а и 37), наказателното производство може да бъде прекратено на няколко основания, които не включват висящи граждански производства. Основният принцип е, че съдилищата имат юрисдикцията да се произнасят по въпроси на гражданското право, имащи връзка с изхода на наказателното дело.

4. Подписка да не напуска града без разрешение

55. По Член 146 от Наказателно процесуалния кодекс, на всеки обвиняем по дело от общ характер трябва да се наложи мярка за осигуряване явяването му пред компетентните органи.

56. Най-меката подобна мярка е подписка на обвинения, че няма да напуска местоживеенето си без разрешение от съответните органи-прокурор или съд, в зависимост от процесния етап. (Член 149 от Наказателно процесуалния кодекс).

ПРАВНИ ИЗВОДИ

I. ТВЪРДЕНИ НАРУШЕНИЯ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

57. Жалбоподателят се е оплакал че двете наказателни производства срещу него са били прекалено продължителни. Той се е позовал на Член 6 § 1 от Конвенцията, доколкото той регламентира:

“При определяне на каквото и да е углавно обвинение срещу него всеки има право на разглеждане в разумен срок от [а] ... съда...”

A. Наказателно производство срещу жалбоподателя през 1993

1. Аргументи на страните

58. Жалбоподателят твърди, че повечето от обвиненията срещу него са били толкова очевидно необосновани, че не са изисквали комплексен анализ. Към януари 2001 болшинството първоначални обвинения, предявени през 1993 са отпаднали. Обаче това е било направено след много години, през които производството е било ненужно усложнявано и отлагано от разследващите органи.

59. Според жалбоподателя прокурорите и следователите са били отговорни за прекалената продължителност на производството. Предварителното производство между май 1993 и октомври 1994 не е извършено бързо, тъй като през септември 1993 делото е върнато за ново разследване. Жалбоподателят се е съгласил с Правителството, че не са настъпили неоправдани закъснение в производството при Районния и Окръжния съд между януари 1995 и юли 1996. Той, обаче, критикува поведението на органите след юли 1996. В частност, работата, извършена от органите по делото между юли 1996 и септември 1999 е била толкова малко, че е можело да се свърши за два месеца. А вместо това е продължила три години и два месеца.

60. В допълнение жалбоподателят възразява срещу твърдението, че той е отговорен за някои от закъсненията. В частност, повечето от деветдесет и тримата свидетели, посочени от него са призовани и от прокуратурата.

61. Жалбоподателят добавя, че за работата извършена от следствието срещу него между септември 1999 и март 2001 са били нужни не повече от един месец. И накрая той подчертава, че през 1993 основанията върху които са отпаднали обвиненията срещу него едно след друго, са били вече известни.

62. Правителството твърди, че наказателното дело е изключително сложно. То обхваща обвинения, свързани с няколко серии случаи. В частност, представени са десет точки за неправомерно отдаване под наем. Трябвало е да се събере и анализира огромно количество доказателствен материал, било е необходимо назначаването на експерти и изслушването на свидетели. Преписката по делото се е състояла от шестнадесет тома. В допълнение, многобройни въпроси от административен и граждански характер са имали връзка за определяне на наказателните обвинения.

63. По отношение на поведението на органите, Правителството подчертава изрядната работа на Районния съд, който е провел деветнадесет заседания, разпитал е около сто свидетели и е разгледал

огромен по обем материал само за една година. Окръжният съд също се е произнесъл в много кратък срок.

64. Като контраст, според Правителството, жалбоподателят е допринесъл за закъсненията. В частност, той не е възразил срещу отлаганията, отказал е да отговори на някои въпроси и многократно е изисквал събиране на допълнителни доказателства. Той се е позовал на деветдесет и трима свидетели едва на петото заседание на Районния съд. В един от случаите той е поискал отлагане, поради заболяване на адвоката му, въпреки че е имал двама адвокати. В допълнение, той е подал жалби срещу твърдяно бездействие на органите, като така е предизвикал забавяне, тъй като обжалването е отнело време.

65. Част от закъсненията са били обективно неизбежни: след връщане на делото обратно на следователя, то е било разпределено на нов следовател, който е трябвало да разучи материалите по делото. Освен това неявяването на свидетели също е предизвикало отлагания.

2. Преценка на съда

66. Производството е образувано през май 1993. По последна информация от страните, гледането пред Районния съд е било насрочено за 22 април 2002 (виж параграф 8 и 37 по-горе)

67. Така разглежданият период е над осем години и единадесет месеца, като производството по част от обвиненията е все още висящо на етап следствие.

68. Уместността на продължителността на производството трябва да се оцени в светлината на особените обстоятелства по делото и отчитайки критериите, изложени в съдебната практика на Съда и в частност, сложността на делото, поведението на жалбоподателя и на органите, ангажирани по делото, а също така интересите на жалбоподателя. (виж *Зияич срещу Словакия* по. 43377/98, §§ 37-46, 7 януари 2003, непубликувано, и *Пелисие и Саси срещу Франция* [GC], по. 25444/94, 25 март 1999, § 67).

69. Съдът приема, че производствата са били сложни фактически и правно (виж параграфи 8, 14, 16, 18 и 36 по-горе).

70. Преди юли 1996 не са настъпили значителни неоправдани закъснения

По част от наказателните обвинения е имало произнасяне в разумен срок, с окончателно решение от 28 февруари 1997 (виж параграф 22 по-горе).

71. Все пак, в производството по останалите обвинения е имало продължителни периоди на бездействие след юли 1996.

В частност, нищо не е направено в разследването между юли 1996 и април 1997, поради липсата на преписката по делото. До известна степен това е било в резултат от закъснението на прехвърлянето на преписката между различните институции. Вярно е, че през част от

периода, между октомври 1996 и февруари 1997 преписката по делото е била във Върховния касационен съд за разглеждане на обжалването на жалбоподателя срещу осъждането му по част от обвиненията. Все пак това обжалване не засяга останалите обвинения, които са били върнати за доразследване (виж параграф 22 по-горе). Държавните органи са били задължени да организират предаването на документите или копията на същите, така че производството да се извърши в разумен срок.

72. Между януари и август 1998 е настъпило още едно неоправдано закъснение. Тогава осем месеца са били заети от спора между следователя и прокурора относно необходимостта от допълнително разследване. На практика производството е било спряно между ноември 1999 и август 2000. Освен това Правителството не е предоставило обяснения за периода след август 2000, когато делото е отново висящо на етап предварително производство. (виж параграфи 28-37 по-горе).

73. Накрая, Съдът отбелязва, че продължителността на производствата като цяло до голяма степен е било вследствие на факта, че след отменянето на присъдата на жалбоподателя по част от обвиненията на 23 юли 1996, делото е върнато на етап предварително производство. (виж параграфи 22 и 23 по-горе). Правителството не доказва убедително, че ново започване на производството на такава начална фаза е било належащо. Когато това е изисквано от вътрешното право и практики (виж параграфи 51-53 по-горе), Съдът подчертава, че гарантирането на правото на всеки обвинен на процес в разумен срок по смисъла на Член 6 § 1 от Конвенцията следва да се осигури от органите с всички уместни средства, включително промяна на практиката или законодателни поправки, ако е необходимо.

74. Относно аргумента на Правителството, че жалбоподателят е бил причина за някои отсрочки, те се отнасят за периода преди юли 1996, докато всички съществени закъснения са настъпили след това.

75. В светлината на изложените критерии в съдебната му практика и след като отчете всички обстоятелства по делото Съдът счита, че наказателното производство през 1993 не отговаря на изискването за разумен срок. Следователно съществува нарушение на Член 6 § 1 на Конвенцията.

В. Наказателно производство срещу жалбоподателя през 1995

1. Аргументи на страните

76. Жалбоподателят отбелязва, че нищо не е правено по делото в продължение на няколко години. Той оспорва твърдението на

Правителството, че свързаните с това граждански производства изискват временно прекратяване на наказателното производство.

77. Правителството се аргументира, че забавянето в производството през 1995 се е дължало на факта, че прокурорите е трябвало да изчакаят изхода от гражданското производство относно собственост върху поземления имот, който е бил върнат на г-н С. със заповед на жалбоподателя в качеството му на кмет на Самоков.

2. Преценка на съда

78. Съдът отбелязва, че разглежданото наказателно производство е продължило почти четири години и пет месеца (март 1995 - август 1999) и никога не е излязло от етапа на предварителното следствие.

79. Не може да се оспори, че производството е на практика в застои след ноември 1995. Спорният въпрос е дали това е било оправдано от факта, че гражданските производства по свързани с делото въпроси са били висящи в този период.

80. Основният въпрос на това гражданско производство е ограничен до въпроса дали г-н С. или пощенската станция е собственик на спорния поземлен имот и дали заповедта на Областния управител от 1995, отменяща заповедта за реституция от 1992, издадена от жалбоподателя е правомерна. Независимо от явната фактическа връзка с наказателното производство срещу жалбоподателя, не е доказано, че изходът от такова гражданско производство може да бъде решаващ за въпроса с наказателната отговорност на жалбоподателя за престъпление по служба.

81. Така или иначе, Правителството не се е позовало на правните разпоредби или практики на националните съдилища, показващи че висящо гражданско производство може да послужи като основание за прекратяване на наказателно производство. Съдът отбелязва, че основният принцип, прилаган в българското законодателство е, че наказателните съдилища имат юрисдикцията да се произнасят за всеки правен проблем от гражданското законодателство, имащ отношение към изхода на наказателно дело.

82. Освен това Съдът отбелязва, че няма формално решение за временно прекратяване на наказателното разследване срещу жалбоподателя. Ако са счели за необходимо да изчакаят изхода на въпросните граждански дела, властите е трябвало да разпоредят временно прекратяване на наказателното производство. Това би дало възможност на жалбоподателя да обжалва и оспори, че няма уместна връзка между неговото дело и гражданското производство, касаещо г-н С.

83. И накрая, трябва да се отбележи, че наказателното производство срещу жалбоподателя е останало без развитие още две години след окончателното решение по гражданското дело от 1997 относно

валидността на заповедта на Окръжния управител и накрая е било прекратено по обстоятелства, несвързани с гражданското производство и без да се изчака изхода от делото, повдигнато от пощенската станция срещу г-н С.

84. Следователно гражданското производство, на което се позовава Правителството не оправдава бездействието в наказателното дело срещу жалбоподателя.

85. В светлината на изложените в съдебната практика критерии и отчитайки всички обстоятелства по делото, Съдът счита, че продължителността на наказателното производство от 1995 не отговаря на изискването за разумен срок. Съответно, съществува нарушение на Член 6 § 1 от Конвенцията.

II. ПРИЛАГАНЕ НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

86. Член 41 от Конвенцията предвижда:

“Ако съдът установи, че е налице нарушение на Конвенцията или Протоколите към нея и ако вътрешното право на засегнатата високодоговаряща страна допускат единствено частично обезщетение, Съдът, ако това е необходимо, постановява справедливо обезщетение на потърпевшата страна.”

A. Вреди

1. *Имуществени вреди*

87. Жалбоподателят претендира за следните суми:

(i) 5,250 Euros (EUR) за загубена работна заплата за периода между януари 1994, когато е отстранен от кметския пост и ноември 1995, когато е щял да приключи служебния му мандат (виж параграф 12 по-горе);

(ii) EUR 299 на месец за период от 46 месеца (между ноември 1995 и август 1999) поради загубени възможности да прави частен бизнес; и
(iii) EUR 33,000 за твърдени загубени възможности за обучение за придобиване на магистърска степен

Общата сума на претендираното обезщетение за имуществени вреди възлиза на EUR 47,450.

88. Жалбоподателят твърди, че не е имал възможност да търси работа или бизнес извън малкия град Самоков, защото за периода на наказателното производство той е бил задължен с подписка да не напуска града (виж параграф 9 по-горе) В подкрепа са исканията си, жалбоподателят е предоставил копия от документи относно заплатата му като кмет преди отстраняването му и първоначална кореспонденция с изследователските институти, в които

жалбоподателят е възнамерявал да кандидатства за следдипломно обучение.

89. Правителството отговори, че не съществува каузална връзка между продължителността на производството и исковите за твърдените имуществени вреди. Като алтернатива то заявява, че исковите са недоказани и при всеки случай преувеличени.

В частност, отстраняването на жалбоподателя от поста на кмет е било необходимо с оглед предявеното обвинение за престъпление по служба. Освен това той не е доказал, че е щял да спечели сумата от заплата или друг доход по време на продължителността на наказателното производство.

90. Съдът отбелязва, че жалбите на жалбоподателя, че временното му и окончателно отстраняване от служба са нарушили Конвенцията, са обявени за недопустими в частичното решение от 9 март 1999.

91. Въпреки това, дотолкова доколкото отстраняването на жалбоподателя от служба и ограничаване на свободата му на движение, наложено в рамките на наказателното производство (виж параграфи 9, 55 и 56 по-горе) е щяло да приключи по-рано, ако наказателното производство е било завършено по-рано, в този смисъл Съдът трябва да разгледа иска на жалбоподателя за справедливо обезщетенията.

92. Констатацията на Съда за нарушаване на правото на процес в разумен срок по повод наказателното производство през 1993, разглеждано тук, е обоснована основно със закъсненията в производството след юли 1998 (виж параграфи 71- 75 по-горе). Следователно исковите за имуществени вреди по отношение на загубените възможности преди 1996 не могат да бъдат удовлетворени.

93. Относно твърдяната загуба на възможности за бизнес или образование след този период, този иск е недоказан. Жалбоподателят не е доказал, че е понесъл парични загуби като директно следствие от продължителността на наказателното производство. Не е доказал, че му е отказано разрешение да напусне Самоков (виж параграф 56 по-горе), за да предприеме доходоносна дейност.

Поради това исковите за имуществени вреди се отхвърлят.

2. Неимуществени вреди

94. Жалбоподателят претендира за неимуществени вреди въз основа на факта, че репутацията му е била опетнена и че години наред не е могъл да напредне с житейските си проекти. Жалбоподателят предоставя на Съда да реши сумата, която да му се присъди в тази връзка.

95. Правителството отговори, че твърдяната неимуществена вреда няма пряка връзка със същината на настоящото дело.

96. Дотолкова доколкото жалбоподателят претендира, че репутацията му е била опетнена в резултат на повдигнатите срещу него обвинения, Съдът отбелязва, че констатираното в настоящото дело нарушението на правата му засяга единствено прекалената продължителност на наказателното производство.

97. Съдът приема, че жалбоподателят е понесъл неимуществена вреда, като страдание и неудобство, свързани с продължителността на производството, която е недостатъчно компенсирана от констатациите за нарушаване на Конвенцията. Като взе решение по справедливост, Съдът присъжда на жалбоподателя сумата от EUR 3,000 по тази глава.

В. Разноски

98. Жалбоподателят, който не е бил представен юридически не претендира за разходи.

С. Лихва за просрочване

99. Съдът намира за уместно, лихвата за просрочване да е базирана на пределната лихва по заеми на Централната европейска банка, към които следва да се добавят три процентни пункта.

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД ГОРЕПОСОЧЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ, СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО ОТСЪДИ

1. *Приема, че е било извършено* нарушение на Член 6 § 1 от Конвенцията по отношение продължителността на наказателното производство срещу жалбоподателя през 1993;
2. *Приема, че е било извършено* нарушение на Член 6 § 1 на Конвенцията по отношение на продължителността на наказателното производства срещу жалбоподателя през 1995;
3. *Приема, че*
 - (а) държава ответник следва да заплати на жалбоподателя в тримесечен срок от датата на влизане на решението в сила съгласно Член 44 § 2 от Конвенцията сумата от EUR 3,000 (три хиляди евро) за неимуществени вреди, плюс всички възможни разноски;
 - (б) от датата на изтичане на гореспоменатите три месеца до разплащането, ще се дължи проста лихва върху сумата при ниво, равно на пределната лихва по заеми на Европейската централна банка по време на просрочения период плюс три процентни пункта.;

4. *Отхвърля* останалата част от претенцията на жалбоподателя за обезщетение по справедливост.

Изготвено на английски език и известно писмено на 3 април 2003
съгласно Правило 77 §§ 2 и 3 от Правилата на съда.

Сьорен Нийлсен
Заместник-секретар

Христос Розакис
Председател